

Žēlīgā, Žēlsirdīgā Allāha vārdā

Pētījums

Atkarības, līdzatkarība, to norise un cīņa ar tām.

Vilnis Džafars Roberta d.

Rīga 2011.

Saturs

Saturs.....	2
Ievads	3
1. Atkarību raksturojums un norise.....	4
1.1. Apreibinošās vielas.....	4
1.2. Atkarība no datora.....	4
1.3. Līdzatkarība	5
2. Cīņa ar atkarībām un līdzatkarību.....	6
2.1. Divpadsmit soļu nemuslimu programma.....	6
2.2. Divpadsmit soļu programma „Millati Islami”	7
3. Nobeigums.....	9
Izmantotās literatūras saraksts.....	11

Ievads

Manis izvēlētā tēma ir „Atkarības, līdzatkarība, to norise un cīņa ar tām”. Pēc mūsdienu speciālistu atkarību ārstēšanas jomā pētījumiem izšķir vairāk kā 100 atkarību veidus.

Mans darba mērķis ir apskatīt islāmā aizliegtās apreibinošās vielas, līdzatkarību, aplūkot citus atkarības veidus, apskatīt „12 soļu” (Minesota) rehabilitācijas programmu un salīdzināt to ar musulmu atkarības apkarošanas metodēm.

Cilvēkam vienmēr ir bijusi tieksme uz „aizliegto augli”- baudu, tajā skaitā arī uz tādu, ko sniedz apreibinošo vielu lietošana. Apreibinošās vielas ir vienas no visspēcīgākajām, bet īslaicīgākajām un bīstamākajām baudas un sevis nomierināšanas vielām.

Islāms aizliedz visa veida apreibinošās vielas. Šo vispārzināmo faktu apstiprina daudzie Kurāna ajāti un mūsu pravieša Muhameda, miers viņam un Dieva svētība, hadīsi, kuri tiks izmantoti arī šajā pētījumā.

Šeikhs Ibn Taimija ir teicis: „Grēcīgi cilvēki smēķē hašišu, jo tas, līdzīgi kā vīns, sniedz tiem baudu un noved tos neapturamas jauktības stāvoklī... taču drīz pēc tam tie iekrīt stulbuma un stinguma stāvoklī... hašiša iedarbība kaitīgi iedarbojas uz organismu un tikumību, atraisa miesas kārtību un turpmāk noved pie kaunpilnas netiklības”.

Apreibinošās vielas lieto, lai izvairītos no sāpēm un ikdienas nepatīkšanām jeb, lai ieslīgtu dīvainu pārdzīvojumu un mākslīgi izsauktas eiforijas pasaulē. Tas, kurš apreibinošās vielas ir sācis lietot vienkāršas ziņkārības vadīts, ļoti drīz var atrasties sabiedrības padibenē, noziedzības, fizisku ciešanu un netikumības varā.

Alkoholisms un narkomānija ir cēlonis zādzībām, slepkavībām, ģimeņu krīzēm un ir iemesls to šķiršanām.

Visaugstākais Allāhs Svētajā Kurānā ir teicis:

Patiesi, sātans ar vīnu un azartspēlēm vēlas vien radīt naidīgumu un riebumu starp jums un novērst jūs no Allāha pieminēšanās un rituālās lūgšanas. Vai tad jūs neizbeigsiet?
(Kurāns 5:91)

Mūsu pravietis Muhameds, lai viņam miers un Dieva svētība, ir teicis:

„Viss, kas apreibina – vīns, un viss, kas apreibina – harām” [Muslim (5336)].

Vienots islāma arguments, kurš virzīts pret apreibinošo vielu lietošanu ir balstīts uz to, ka mūsu ķermeņi un dvēseles pieder vienīgi Visaugstākajam Allāham un tāpēc jebkuras vielas, kuras nodara tiem ļaunumu, ir aizliegtas, harām.

Humanitārās darbības, kuras balstītas uz zinātniski pamatotu līdzdarbību, un sabiedrības reālās darbības neatbilstība, rada necilvēcīgu attieksmi pret apreibinošo vielu lietotājiem. Šiem cilvēkiem nepieciešama kopšana un līdzdarbība, tāpat viņiem jādod izvēles iespēja. Tā vietā ikdienā viņi sastopas ar agresiju, vardarbību un sociālu izolāciju. Šī attieksme spiež cilvēkus izvairīties no sabiedrības un noslēgties sevī, kā rezultātā tiek ierobežota iespēja tikt izārstētam un saņemt profilaktiskos pakalpojumus. Sabiedrībai vajadzētu saprast, ka vienkārša šo cilvēku izolācija problēmu neatrisinās. Ir jāpārtrauc vadīties no bailēm un tumsonības, bet jāizmanto zinātnes sniegtās iespējas un jāpalīdz šiem cilvēkiem izdarīt pareizo izvēli un nostāties uz taisnā ceļa. No pareizām, cilvēciskām un zinātniski pamatotām darbībām ir atkarīga mūsu sabiedrības veselība un tikumība kopumā.

1. Atkarību raksturojums un norise

1.1. Apreibinošās vielas

Mūsu pravietis Muhameds, miers viņam un Dieva svētība, ir teicis: „*Viss, kas apreibina – vīns, un viss, kas apreibina – harām*” [Muslim (5336)].

Visām apreibinošām vielām piemīt viena galvenā īpašība – mainīt cilvēka psihisko stāvokli subjektīvi patīkamā virzienā, radīt eiforiju, stimulāciju vai uztveres (pat apziņas) traucējumus ar ilūzijām un halucinācijām. Tātad, apreibinošās vielas vispirms iedarbojas uz cilvēka centrālo nervu sistēmu (CSN).

Vielu, kuras atbilst šim raksturojumam, saraksts ir sekojošs: *heroīns, opijs, morfīns (morfīns), metadons, kokaīns, kaņepe, amfetamīns, ekstazīns (MDMA), halicogēni (meskalīns, muskata rieksts un sēnes, kuri satur psilocīnu un psilocibīnu, dimetiltriptomīns, fencikledīns un hidrohlorīda ketamīns), nikotīns (tabaka), solventi, vielas, kuras ieelpo (organiskie šķīdinātāji, tvaikojoši nitrāti, līmes, krāsu šķīdinātāji, naftas produkti, krāsa, kuras pamatā ir hroms), alkohols, benzodiazepīni, anaboliskie steroīdi, barbiturāti.*

Dažas no šīm vielām ir sastopamas medicīniskajos preparātos. Pravietis, miers viņam un Dieva svētība, neatbalstīja apreibinošo vielu izmantošanu medicīniskos nolūkos, lai arī cik tie būtu nepieciešami:

„*Vīns – slimība, nevis zāles*” [Muslim (5256), Tirmizī (2046)]

„*Allāhs sūtījis slimību un izdziedināšanu, un no katras slimības ir izdziedināšana. Tāpēc – lietojiet zāles, bet izvairieties lietot to, kas ir aizliegts (harām)*”. [Abū Dāvūd (3876) Attiecībā uz šī hadīsa autentiskumu hadīsu zinātnieku domas dalās]

„*Tas, kas apreibina lielā daudzumā, ir aizliegts (harām) arī mazā daudzumā.*” [Abū Dāvūd (3673), Tirmizī (1865), Nasāī (5607), Ibn Mādžah (3392), Ahmad (6558) Albānī un Arnāūt klasificēja kā autentisku]

Islāmā jebkura apreibinoša un narkotiska viela ir aizliegta (harām).

Mūsu valstī ne visas šīs vielas ir aizliegtas. Narkologi J. Strazdiņš un A. Niedra, 1990.g. runā par termina „narkotiskās vielas” iedalījumu trīs kritērijos: 1) medicīniskais, 2) sociālais un 3) juridiskais. Tiesību orgānu praksē viela tiek uzskatīta par narkotiku, ja tā atbilst visiem minētajiem kritērijiem. Medicīniskais kritērijs raksturo spēju izraisīt pieradumu pie tās un radīt slimīgu vēlēšanos izjust tās iedarbību. Sociālais kritērijs atzīst, ka narkotiskas vielas izraisa sabiedrībai un indivīdam bīstamas sociālās sekas, bet juridiskais paredz, ka vadoties no diviem minētajiem kritērijiem, viela par narkotiku jāatzīst Veselības aizsardzības ministrijai, kurai tā jāiekļauj narkotisko vielu sarakstā. Alkohols, neskatoties uz atbilstību šiem kritērijiem, netiek uzskatīts par narkotisku vielu. Tam piemīt īpašība radīt atkarību, tikai tā iestājas ievērojami lēnāk nekā no narkotiskām vielām, tomēr tas rada arī veselības traucējumus un lielās devās var radīt sociāli bīstamas sekas.

1.2. Atkarība no datora

Atkarība no datora ir cilvēka patoloģiska tieksme strādāt vai pavadīt laiku pie datora. Kā blakus atkarība var attīstīties tādi atkarību veidi kā atkarība no interneta, atkarība no datorspēlēm, kuras ir saistītas ar ilglaicīgu atrašanos pie datora.

Šī atkarība ir bīstama ar to, ka dators var pilnībā aizņemt cilvēka laiku un prātu. Pusaudžiem attīstās izteikta atkarība no datorspēlēm, kas noved pie mazkustīga dzīvesveida un veselības traucējumiem. Ir zināms, ka cilvēka organisms ir Dieva dāvana un pienāks diena, kad visi cilvēki atbildēs Dieva priekšā par savu attieksmi pret to, kā arī par to, kā tie ir pavadījuši savu brīvo laiku. Pravietis, miers viņam un Dieva svētība, ir teicis:

„*Daudzi cilvēki nesaprot un pietiekami pareizi nenovērtē divus labumus: sava organisma veselību un brīvo laiku*”. [Bukhari (6412), Tirmizī (2304), Ibn Mādžah (4170), Ahmad (2340)]

Tāpat mūsu pravietis Muhameds, miers viņam un Dieva svētība, ir teicis:

„Nevarēs cilvēks izkustināt savas pēdas Augšāmcelsšanās dienā neatskaitījies par četrām lietām: par savu dzīvi - kā viņš to ir pavadījis; par savu ķermeni – cik veselu viņš to ir uzturējis; par savu naudu – no kurienes viņš to ir ieguvis un uz ko ir iztērējis; un par savām zināšanām – kā viņš tās ir pielietojis”. [Sunan Dārimī (539, 556) Albānī klasificēja kā autentisku]

No šiem hadīsiem varam secināt, ka cilvēkam ir jāseko savai veselībai un tam, kā viņš pavada savu laiku. Tas nozīmē arī to, ka cilvēka pienākums ir izvairīties no nelietderīgas laika pavadīšanas un no visa, kas negatīvi ietekmē viņa organismu.

1.3. Līdzatkarība

Līdzatkarība attīstās dzīvojot līdzās atkarīgiem cilvēkiem, un mūsu sabiedrībā šī problēma ir ļoti aktuāla. Līdzatkarība ir atteikšanās no sevis. Tā ir slimība, kas attīstās mēģinot kontrolēt to, kas patiesībā nav kontrolējams – cita cilvēka dzīvi.

Līdzatkarīgo dzīve noris bez patiesu jūtu izpausmes. Tiem zūd iemaņas atpazīt savas patiesās jūtas. Līdzatkarīgi cilvēki pārlietu nodarbina sevi ar atkarīgu cilvēku vēlmju apmierināšanu. Slimībai progresējot, līdzatkarīgie zaudē patieso izpratni par savām jūtām un pierod pie „izkropļotām” jūtām. Viņi saprot, ka drīkst izpaust tikai pieņemamas jūtas, piemēram: līdzatkarīga māte vēlas izskatīties kā laba, mīloša, iejūtīga, bet patiesībā ir neapmierināta par dēla atkarību. Līdzatkarīgi cilvēki parasti ignorē problēmas esamību un uzvedas tā, it kā nekas nopietns nenotiek. Viņi mēģina sevi apmānīt, tic meliem un visam, kas ir saskaņā ar viņu iedomām.

Problēma ir tajā, ka šādi cilvēki tic, ka tuvinieku atkarība izzudīs pati no sevis, viņi redz tikai to, ko vēlas redzēt, dzird to, ko vēlas dzirdēt. Līdzatkarīgie dzīvo ilūziju pasaulē, jo realitāte ir nepanesama. Parasti līdzatkarīgie cilvēki noliedz līdzatkarības pazīmes. Šāda noliegšana ir mehānisms, kas ļauj maldināt sevi. Negodīgums attiecībā uz sevi ir īsākais ceļš uz morāles principu zudumu. Sevis maldināšana ir destruktīvs process kā pašam indivīdam, tā arī apkārtējiem. Maldināšana ir garīgas degradācijas forma.

Līdzatkarība var izraisīt dažādas fiziskas un garīgas slimības – kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas čūlu, kolītu, galvassāpes, astmu, tahikardiju, aritmiju un daudzas citas. Bez tam, līdzatkarīgi cilvēki viegli kļūst atkarīgi no trankvilizatoriem vai apreibinošām vielām.

Līdzatkarība, ja to noliedz un necīnās ar to, var novest līdz nāvei, iemesls kurai ir psihosomatiskas slimības un neuzmanība pret savām problēmām. Līdzatkarības izpausmes ir ļoti daudzveidīgas. Tā skar cilvēka psihisko darbību, pasaules uztveri, uzvedību, ticības un vērtību sistēmu, fizisko veselību.

2. Cīņa ar atkarībām un līdzatkarību

2.1. Divpadsmit soļu nemuslimu programma.

Šajā nodaļā aprakstīšu nemuslimu programmas cīņu ar atkarību „Divpadsmit soļus” un tradīcijas.

Pēc mūsdienu speciālistu atkarības ārstēšanas jomā visā pasaulē „12 soļu programma” ir visefektīvākā metode alkoholisma, narkomānijas un citu, vairāk nekā 100, atkarību veidu ārstēšanā. Doto programmu ir iespējams pielietot dažādās iedzīvotāju grupās, sociālos slāņos, kā sievietēm, tā arī vīriešiem.

Programmu izveidoja 1940.gados ASV Anonīmo Alkoholiķu kustības biedri. Programma balstīta uz alkoholiķu, kas veseļojas, apkopotās pieredzes, paņēmieniem un metodēm, kas palīdz viņiem palikt skaidrā un nelietot psihoaktīvās vielas. Tieši tas padara programmu par tik efektīvu. Svarīgs nosacījums programmas realizēšanā – „līdzīgs līdzīgam” principa izmantošana, kad viens nelietojošais un veseļojošais atkarīgais izmanto savu atkarības pieredzi un atvесеļošanās piemēru un palīdz otram. Programma un metodiskās norādes programmai aprakstītas speciālā literatūrā (skat. literatūras sarakstu pielikumā).

„12 soļu” programma nav reliģiska programma, tomēr tā ir vērsta uz cilvēka iekšējo pasauli. Programmas pamatmērķis ir dot (bieži vien atgūt) cilvēkam veselīgas dzīves vērtības. Tās ir – godīgums, pateicība, pacietība, taisnīgums, uzticība, cerība, piedošana, atklātība, gribasspēks, savu kļūdu atzīšana. Augstākminētos principus var atrast visās pasaules reliģijās, tie ir raksturīgi cilvēku sabiedrībai kopumā.

„12 soļu” programma – personības izmaiņu ceļš, kas ved pie kvalitatīvām izmaiņām visās cilvēka dzīves sfērās, kas ļauj dzīvot bez papildus stimulācijas (alkohola, narkotikām, datora vai azartspēlēm u.c.). Atkarību varētu salīdzināt ar bēgšanu no sevis. „12 soļu” programma – ceļš pie sevis, pie cilvēkiem, pie pasaules. „12 soļu” programma nepadara cilvēkus par ideāliem. Šī programma paredz cilvēka personības pilnveidošanos un attīstīšanos.

Programma ir balstīta uz nemedikamentozām metodēm - „dvēseles ārstēšanas” metodēm caur saskarsmi, pieredzes apmaiņu, pašanalīzi, savas pieredzes un kļūdu apjēgšanu, jaunu vērtību, domāšanas veida, problēmas risināšanas iemaņu un paņēmieni apgūšanu.

Nodarbības notiek grupā, sistemātiski strādājot ar savu iekšējo pasauli pēc „12 soļu” metodes. Cilvēkam 90 dienu laikā ir jāapmeklē 90 nodarbības un jāizstrādā sevī jauni ieradumi. Nodarbības notiek grupā, kur dalībniekiem ir iespēja dalīties ar pieredzi, jūtām un paņēmieniem, kas palīdz tikt galā ar savām problēmām.

Divpadsmit soļi:

1. Mēs atzinām, ka esam bezspēcīgi pret alkoholu un, ka mūsu dzīve bija kļuvusi nevadāma.
2. Sākam ticēt, ka tikai par mums stiprāks Spēks var atgriezt mums veselo saprātu.
3. Nolēmām uzticēt savu gribu un dzīvi Dievam, kā mēs viņu sapratām.
4. Veicām dziļu un bezbailīgu savu morālo inventarizāciju.
5. Atzinām Dieva, sevis un vēl kāda cita cilvēka priekšā savu nodarījumu īsto dabu.
6. Bijām pilnīgi gatavi, lai Dievs noņemtu visas šīs rakstura vainas.
7. Pazemīgi lūdzām Viņu atbrīvot mūs no trūkumiem.
8. Sastādījām visu to cilvēku sarakstu, kuriem bijām darījuši ļaunu, un vēlējamies atlīdzināt viņiem visiem.
9. Atlīdzinājām šiem cilvēkiem, kur vien iespējams, izņemot gadījumus, kad tas varēja kaitēt viņiem un citiem.
10. Turpinājām pašanalīzi un, kad kļūdījāmies, to tūlīt atzinām.
11. Centāmies ar lūgšanām un pārdomām pilnveidot savu apzināto saskarsmi ar Dievu, kā mēs viņu sapratām, lūdzot tikai uzzināt Viņa gribu par mums un spēku to izpildīt.
12. Ieguvuši garīgo atmodu, ko deva šie soļi, mēs centāmies nest šo vēsti citiem un pielietot šos principus visur.

Divpadsmit tradīcijas.

Lai realizētu šos divpadsmit soļus un grupa varētu pilnvērtīgi darboties ir jāievēro daži noteikumi, kuri apkopoti Divpadsmit tradīcijās:

1. Mūsu kopējai labklājībai jābūt pirmajā vietā; personiskā izaugsme lielākajai daļai no mums ir atkarīga no AN (*AN – anonīmie narkomāni*) vienotības.
2. Mūsu grupas darbībā ir tikai viena autoritāte – mīlošais Dievs, kā Viņš var atklāties mūsu grupas apziņā. Mūsu vadītāji ir tikai uzticami kalpotāji – viņi nevalda.
3. Vienīgais nosacījums, lai kļūtu par grupas dalībnieku, ir vēlme pārtraukt lietošanu.
4. Katrai grupai jābūt patstāvīgai, izņemot lietās, kas skar citas grupas vai AN kopumā.
5. Katrai grupai ir tikai viens galvenais mērķis: palīdzēt tiem atkarīgajiem, kuri vēl cieš no lietošanas.
6. AN grupai nekad nevajag atbalstīt, finansēt vai ļaut izmantot AN vārdu kādai citai organizācijai vai pasākumam, lai ar naudu, īpašumu un prestižu saistītās problēmas nenovirzītu mūs no galvenā garīgā mērķa.
7. Katrai AN grupai pilnībā sevi jāuztur, nepieņemot palīdzību no ārpusēs.
8. AN grupas darbam vienmēr ir jāpaliek brīvprātīgam, bet mūsu centri var algot noteiktas kvalifikācijas darbiniekus.
9. Mūsu grupām kā tādām nekad nav jābūt stingri organizētām; bet mēs varam veidot dienestus vai darba grupas, kas ir tieši pakļautas tiem, kam tās kalpo.
10. AN grupas neieņem nekādu nostāju jautājumos, kas neattiecas uz tām, tādēļ AN vārds nekad nav jāiesaista publiskās diskusijās.
11. Mūsu attiecības ar sabiedrību balstās uz mūsu ideju pievilcību, nevis uz reklāmu; mums vienmēr jāievēro personīgā anonimitāte presē, radio un televīzijā.
12. Anonimitāte ir visu mūsu tradīciju garīgais pamats, kas vienmēr mums atgādina, ka principi ir svarīgāki par personībām.

2.2. Divpadsmit soļu programma „Millati Islami”

„Millati Islami” ir Divpadsmit soļu programma, kas vērsta uz no atkarībām sirgstošu musulmu un nemuslimu atveseļošanu. „Millati Islami” Divpadsmit soļu programma ir balstīta uz Islāma reliģiju. Millati Islami (Miera Ceļš) tika dibināta 1989.gadā ASV, Baltimoras štatā, Merilendā, Baltimoras Masdzidā. Tās dibinātājs Zaid Imani vēlējās apvienot tradicionālo „12 soļu” programmu ar Islāma dzīvesveidu. Šī programma ir izstrādāta uz iepriekšējā nodaļā apskatītās Divpadsmit soļu programmas bāzes, kuru izveidoja 1940.gados ASV Anonīmo Alkoholiķu kustības biedri, tādējādi izveidojot programmas modeli, izmainot 12 soļus un tradīcijas, iekļaujot Islāma principus, kas izriet no Kurāna un hadīsiem. Tā ir vīriešu un sievietes biedrība, kas vienojušies uz Miera Ceļa. Atveseļošanās notiek daloties savā pieredzē, spēkos un cerībā. Grupas dalībnieki vēršas pie Visaugstākā Allāha, lai Viņš vadītu tos uz šo ceļu. Atveseļojoties atkarīgie tiecas kļūt par īstentīgiem musulmiem. Šie centieni pierādīja, ka, iekļaujot „12 soļu” programmā Islāma principus, paaugstinās atveseļošanās process. Šī programma ir izplatīta ASV.

Šī programmā tika dibināta arī tāpēc, ka, veicot atveseļošanu, bija nepieciešamība balstīties uz savu reliģiju un uz tās principiem, jo, atkarīgie musulmi, bieži vien, nevēlējās piedalīties nemuslimu rehabilitācijas programmās.

„Millati Islami” divpadsmit soļi:

1. Mēs atzinām, ka bijām nevīžīgi attiecībā uz mūsu augstāko būtību un mūsu dzīves kļūva nevadāmas.
2. Mēs sākām ticēt, ka Allāhs var atjaunot un atjaunos mūsu saprātu.
3. Mēs pieņemām lēmumu pakļaut savu gribu Allāha (Islāma) gribai.
4. Mēs veicām dziļu un bezbailīgu savu morālo pašanalīzi.
5. Mēs atzinām Allāha un sevis priekšā patieso mūsu ļauno nodarījumu dabu.

6. Lūdzot, lai Allāhs mūs vadītu, mēs kļūstam atvērti pārmaiņām, gatavi tam, lai Allāhs noņem mūsu rakstura nepilnības.
7. Mēs pazemīgi lūdzam, lai Allāhs noņem mūsu nepilnības.
8. Mēs sastādījām visu to cilvēku sarakstu, kuriem bijām nodarījuši pāri, un vēlējamies atlīdzināt viņiem visiem.
9. Mēs atlīdzinām šiem cilvēkiem, kur vien iespējams, izņemot gadījumus, kad tas varēja kaitēt viņiem un citiem.
10. Turpinām pašanalīzi un, kad kļūdījāmies, to tūlīt atzinām.
11. Mēs centāmies ar Salāt (lūgšanām) un Qirā` (Kurāna lasīšana), uzlabot mūsu izpratni par Taqwā (dievbijība) un Ihsān (labdarība).
12. Pielietojot šos soļus, mēs paaugstinām mūsu Īmān (ticība) un Taqwā (dievbijība) līmeni, līdz ar to nesām šo ziņu (islāma aicinājumu, gaismu) cilvēcei un sākam praktizēt šos principus visās mūsu lietās.

Millati Islami divpadsmit tradīcijas:

1. Šahāda – Mēs liecinām, ka neviens nav kalpošanas tiesīgs, kā vien Allāhs, un Muhameds ir viņa pēdējais praviets.
2. Personīgā atvēršanās ir atkarīga no Millati Islami vienotības.
3. Mūsu grupai un katram individuāli ir tikai viena augstākā autoritāte – Allāhs. (Dievs, avots, kurš visu rada)
4. Vienīgais nosacījums lai kļūtu par grupas dalībnieku ir vēlme pārtraukt lietot narkotikas un vēlme apgūt labāku dzīves ceļu.
5. Katrai grupai jābūt patstāvīgai, izņemot jautājumos, kas skar šīs tradīcijas.
6. Mūsu grupas galvenais mērķis ir nest Islāmu, kā ziņu par atvēršanos tiem, kuri joprojām sirgst.
7. Problēmas ar naudu, īpašumu un prestižu nedrīkst novirzīt mūs no galvenā mērķa.
8. Katrai grupai pilnība sevi jāuztur, bet drīkst arī pieņemt attīrošo brīvprātīgo ziedojumu (Sadaka), bez solījumiem vai apņemšanos ziedotājiem.
9. Mēs varam izveidot dienestus vai darba grupas, kas tieši pakļautas tiem, kurus tās apkalpo.
10. Millati Islami nosaukums nekad nav jāiesaista publiskās diskusijās.
11. Mūsu sabiedrisko attiecību politika ir balstīta uz ideju pievilcību, nevis uz reklāmu. Par mūsu ideju un to pasniegšanas kritērijiem lemj grupa, balstoties uz Taqwā un Ihsān.
12. Mūsu tradīciju garīgais balsts ir Īmān (ticība), kurš mums atgādina par principiem, nevis par personību.

3. Nobeigums

Sabiedrībā mēs bieži dzirdam terminus par cilvēktiesībām un brīvību rietumu sabiedrības izpratnē. Tāda „rietumu brīvība” patiesībā ir verdzība, atkarība no citiem cilvēkiem, to idejām, vērtībām, tā ir atkarība no savām iegribām. Bet jebkura atkarība no kaut kā, izņemot Visaugstāko Allāhu, ir atkarība no tā, kas nav cienīgs valdīt pār cilvēku. Tikai Visaugstākais Allāhs ir cienīgs aizņemt šo vietu cilvēka dzīvē. Patiesā brīvība ir nevis visatļautībā, atrazdamies kādas paša dievības verdzībā, patiesā brīvība ir neatkarībā no visa un visiem, izņemot Visaugstāko Allāhu. No tā izriet, ka galvenais Islāma uzdevums ir atbrīvot cilvēku no kalpošanas jeb kam, izņemot Dievu. Islāms skaidri saka mums, ka cilvēka statuss šajā pasaulē ir „*abd*” (vergs). Mēs zinām, ka mums ir jāmacās būt par kalpiem tikai Allāham, bet ne prātu izmainošām ķīmiskām vielām. Tāpat mums jāmacās nebūt par vergiem cilvēkiem, vietām, lietām un emocijām.

Nedrīkst domāt, ka šī problēma mūs neskar, un būtu jāizsargājas no attieksmes, ka mēs esam „svētāki” par atkarīgajiem. Mēs dzīvojam sabiedrībā, kur ir brīva pieeja dažāda veida un iedarbības, islāmā aizliegtām, vielām. Mūsu pienākums Dieva priekšā ir saglabāt to, ko Viņš mums ir devis pagaidu lietošanā – veselību, prātu, dvēseli, ķermeni un visu, ko Viņš ir radījis. Tāpat mūsu, kā musulmu, pienākums Dieva priekšā ir nest pasaulei Islāma aicinājumu, un vislabāk mēs šo pienākumu varam īstenot ar savu personisko piemēru. Katram musulmam ir jānes pasaulei liecība par Islāmu.

Visaugstākais Allāhs saka:

„Un šādi Mēs darījām jūs par vidusceļa kopienu, lai jūs būtu liecinieki par cilvēkiem, un lai Sūtnis būtu liecinieks par jums.”

(Kurāns, 2:143)

Tāpat visaugstākais Allāhs ir teicis:

„Un pabrīdini savus tuvākos radus”

(Kurāns, 26:214)

Tas nozīmē, ka ar savu piemēru jānes Islāma gaisma saviem tuviniekiem, radiem, draugiem, kaimiņiem. Šādi rīkojās arī mūsu pravietis, miers viņam un Dieva svētība. Mums jābūt gataviem palīdzēt atrast taisno ceļu arī atkarīgiem cilvēkiem, jo labumu no tā gūsim mēs visi, par to Savā Grāmatā runā Visaugstākais Allāhs:

„ Un tas, kurš atbalstu sniedz labā lietā, tam būs laba tiesa no tā atalgojuma, bet kurš atbalstu sniegs sliktā lietā, tam būs tiesa no tās nastas.”

(Kurāns, 4:85)

Uz doto brīdi Latvijā ir iespējams piedalīties tikai nemuslimu divpadsmit soļu atlabšanas programmā, un atkarīgiem musulmiem tas būtu jādara, jo:

„Allāhs sūtījis slimību un izdziedināšanu, un no katras slimības ir izdziedināšana. Tāpēc – lietojiet zāles, bet izvairieties lietot to, kas ir aizliegts (harām)”. [Abū Dāvūd (3876) Attiecībā uz šī hadīsa autentiskumu hadīsu zinātnieku domas dalās]

Savas izpētes rezultātā „12 soļu” (Minesota) rehabilitācijas programmā es nesaskatīju neko Islāmā aizliegtu (*bet Allāhs zina labāk*), tomēr, lai izvairītos no apšaubāmā, Latvijas Ummāi būtu jāsadarbojas ar Islāma rehabilitācijas centriem un jāizstrādā Islāma principiem atbilstoša programma cīņai ar atkarībām.

Visaugstākā Allāha pravietis ir teicis:

„Patiesi, atļautais ir acīmredzams un aizliegtais ir acīmredzams, bet starp tiem atrodas apšaubāmais, par ko daudziem cilvēkiem nav skaidrs priekšstats. Tas, kurš izvairās no apšaubāmā atbrīvo sevi, lai saglabātu savu ticību un savu godu, bet tas, kurš nodarbojas ar apšaubāmo nonāks līdz aizliegtajam, jo līdzinās viņš ganam, kurš savas avis gana pie aizliegtas vietas, un tās gandrīz vai ieiet tajā. Katram valdniekam ir šāda vieta, bet Allāha aizliegtā vieta ir tas, ko Viņš aizliedzis cilvēkiem. Patiesi, ir cilvēka ķermenī gabals miesas, kurš būdams vesels, padara veselu visu ķermeni, bet būdams slims, padara slimu visu ķermeni, un, patiesi, šis miesas gabals ir sirds.” [Bukhārī (52), Muslim (4178)]

Apskatot Millati Islami programmu, es secināju, ka tā ir paredzēta atkarīgu musulmu un nemuslimu atlabšanai no atkarībām, un darbojas arī kā aicinājums uz Islāmu atkarīgiem nemuslimiem. Tā ir reliģiska programma, kuras izstrāde ir balstīta uz Islāma principiem. Īpaši vērtīga šī programma ir nemuslimiem, jo tā nepiedāvā viņiem atgriezties pie kādreizējām „vērtībām”, bet aicina uz pavisam jaunu un tīru dzīvesveidu – Islāmu. Atlabšana, piedaloties Millati Islami programmā, ir labs piemērs Islāma reliģijas spēkam un gaismai, jo tā visiem cilvēkiem sniedz iespēju mainīt savu dzīvi. Visaugstākais Allāhs Savā Grāmatā ir teicis:

Tāpēc tas, pie kā nāks pamācība no viņa Kunga, un viņš izbeigs – tam paliek kas jau bija, un viņa lieta – Allāha ziņā. Bet kas atgriezīsies, tie – Uguns iemītņieki, viņi tajā būs mūžīgi.
(Kurāns, 2:275)

Savā darbā es apzināti atteikšos no **publiskas** un detalizētas šo divu programmu salīdzināšanas (*cienot vienu – abu programmu tradīciju*), piebilstot, ka es, kā muslims, izvēlētos Millati Islami rehabilitācijas programmu un savu izvēli pamatoju ar šās programmas 1., 6., un 12. tradīciju.

Es lūdzu Visaugstākajam Allāham labi vadīt un atbalstīt šajos centienos tos, kas stājoties un aicinot citus uz Taisnā ceļa, vēršas pie Viņa pēc palīdzības.

Izmantotās literatūras saraksts

1. Medicīnas enciklopēdija.
2. A. Babojans „Ceļš uz pekli”, Liesma, Rīga, 1976.g.
3. A. Niedre, J. Strazdiņš „Narkomānija un toksikomānija”, 1990.g.
4. AN (anonīmie narkomāni) un AA (anonīmie alkoholiķi) brošūras.
5. Sarkanā Krusta un Sarkanā Pasmēness biedrības brošūra par kaitējuma samazināšanu narkotiku lietotājiem "Донести свет знаний и тепла человеческой симпатии в каждый уголок мира»
6. Kurāns, hadīsi.
7. www.millatiislami.org